

ОД ПОСАВИНЕ ДО УВЦА

Први посавски партизаноки одред, после оргашгзације и одвајања од Космајског одреда, имао је у свом саставу четири батаљона. Први батаљон обухватао је срез Обреновац, у другом батаљону били су борци из Умке и окшшне, трећи батаљон захватао је Тамнаву и околину Уба, а у четвртном су били Тамнавци и Гјосаво-тамнавци. Командант Одреда био је Коча Поповић, заменик команданта Орбољуб Јосиповић, а политички комеор био је Бора Марковић. Таква организациона структура Посавског одреда задржала се до повлачења из Ужица.

У Ужице сам први пут дошао на око пет-шест дана пре екоплозије у трезорима. Командант Одреда Коча Поповић рекао ми је да треба да идем у Ужице, јер Тито хоће да ме види. Кренули смо не-ким камионом из Љубовије Коча Поповић, Бора Марковић и ја.

Ужице је било осветљено, окићено и то нас је посебно одушевило. Са Кочом сам отишао у хотел „Палас“. Одмах по долаоку одржан је оастанак једног дела Покрајиноког комитета КПЈ за Србију. Позвали су и мене да присуствујем и тада сам и ја кооптиран за члана Покрајинског комитета. Добио сам сектор војске. Тиме сам престао да обављам дужност заменика команданта Посавског партизаноког одреда.

На овом састанку у хотелу „Палас“ били су Кардељ, Цана Бабо~~вић~~вић, Љубинка Милосављевић, Драгојле Дудић и ја. Састанак је водио Марко (Александар Ранковић). Сећам се, поред осталог, да је на том састанку било речи о формирању Главног народно-ослободилачког одбора Србије и да ће председник тог Одбора бити Драгојло Дудић.

Тог дана позван сам на вечеру код друга Тита. Вечера је заказана у згради Народне банке. Позвана је мала група, Тито је седео у челу, а ја сам седео с његове десне стране. Ту су били Коча Поповић, Ђилас и још неколико другова. У току вечере смо разговарали о разним стварима. Мене су неки питали да ли сам сељак. Имао сам тада 31. годину. Доста су се изненадили кад сам рекао да имам четворо деце.

Тих дана Тито нас је лично уводио у трезоре да видимо фабрику оружја. Чини ми се да није прошло ни пола сата од нашег

излаока из трезора, а дошло је до оне чувене експлозије. Сећам се да је ту погинуо један курир, Посавац. Јака експлозија избацила га је чак на кров неке зграде.

Оног дана кад омо напуштали Ужице чини ми се да омо последњи изашли из града Мирко Томић и ја. Требало је да прикупимо људе за прекопавање пута који води на Златибор, да непријатељ не би могао брзо да продре. Имали омо на раполагању једна мала кола. Изашли омо на златибороки пут и таман омо почели копати, наишли су немачки тенкови и појавила се два-три авиона. Били смо пет-шест километара одмакли од града. Наилазак тенкова и авиона натерао нас је да се оклонимо с пута. Ја сам се склонио у једну шталу. Ту сам нашао Драгојла Дудића и Мила Абазу. Мени и Абазу Драгојле је наредио да се пребацујемо. Ми омо тако и учинили, а он је остао и више га нисмо видели.

Ишли смо даље ноћу. После дугог пешачења стигли смо до једне кући. Унутра омо нашли Тита и Марка. Тито је причао како је био „запао у глупу ситуацију без оружја“ и вели да тако не може „да се бар човек убије да не падне непријатељу у руке“.

После извесног времена наставили смо даље повлачење према Увцу. Ишао сам са Марком и Петром Стамболићем.

На Увцу два младића стоје крај реке и не смеју да загазе воду. Скиде се Марко и пренесе једног, а другог пренесе Петар Стамболић. . .

Србољуб ЈОСИПОВИЋ